

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

**Циклова комісія соціально-гуманітарних дисциплін та фізичної
підготовки**

ПРОГРАМА

**навчальної дисципліни «Релігієзнавство»
вибіркових компонент освітньо-професійної програми
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
Аеронавігація**

Харків 2021

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 23.09.21 № 8

СХВАЛЕНО

Методичною радою
Кременчуцького льотного
коледжу Харківського
національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 22.09.21 № 2

ПОГОДЖЕНО

Секцією науково-методичної ради
ХНУВС з гуманітарних та соціально-
економічних дисциплін
Протокол від 22.09.21 № 8

Розглянуто на засіданні циклової комісії соціально-гуманітарних дисциплін та фізичної підготовки, протокол від 25.08.2021 № 1

Розробник: викладач циклу соціально-гуманітарних дисциплін та фізичної підготовки, к.пол.н., доцент, викладач вищої категорії, викладач-методист, Матета О.А.

Рецензенти:

1. Завідувач кафедри гуманітарних наук, культури і мистецтва Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського доктор історичних наук, професор Маслак В.І.

2. Викладач циклової комісії економіки та управління Кременчуцького льотного коледжу ХНУВС, к.пед.н, викладач вищої категорії, викладач-методист Носач І.В.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма навчальної дисципліни «Релігієзнавство» складена відповідно до освітньо-професійної програми Аеронавігація першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Релігієзнавство» є світоглядні уявлення, теоретичні положення і методологічні підходи, притаманні різним епохам і культурам, що допомагають людині сформулювати особистісну позицію щодо сучасного динамічного, суперечливого світу, сприяти створенню цілісної системи знань про світ, людину, суспільство, державу, право, релігію та їх зв'язок.

Міждисциплінарні зв'язки: навчальний курс «Релігієзнавство» передбачає міждисциплінарний зв'язок з курсами основ етики та естетики, історії України, української культури, соціології, філософії.

Програма навчальної дисципліни складається з таких тем:

Тема № 1. Історія релігій, типи вірувань.

Тема № 2. Сучасні релігії світу.

Тема № 3. Релігійні конфесії та напрямки в Україні.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Релігієзнавство» є засвоєння майбутніми фахівцями головних здобутків науки щодо проблем релігії та релігійного світогляду і на цій основі формування світоглядного універсалізму.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Релігієзнавство» є виховання поваги до людини як головної цінності, оволодіння всезагальними методами дослідження, що буде сприяти підвищенню морального та професійного рівня, допомагати створенню позитивного іміджу спеціаліста, сприяти налагодженню конструктивної комунікації в суспільстві.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі вищої освіти повинні

знати:

- предмет, основні розділи, категоріально-понятійний апарат, основні принципи та методи релігієзнавства, специфіку та важливість конфесійних проблем;
- релігію як форму свідомості і феномен культури, світоглядну та аксіологічну функції релігії;
- специфіку аналізу найбільш загальних проблем світу, соціуму, людини та їх пізнання з точки зору різних форм релігійного світогляду;
- особливості сучасних форм релігії, їх зв'язок з актуальними проблемами людства;
- причини виникнення і розвитку релігійних поглядів і вчень, знати основні напрямки релігійної філософії.

вміти:

- формувати свідому громадянську позицію щодо основних соціально-політичних явищ в Україні;
- відрізняти головні та другорядні тенденції розвитку індивідуального та суспільного життя, свідомо застосовувати знання до оцінки подій, будувати свою діяльність відповідно до набутих знань;
- вміти розрізняти повсякденний, релігійний, науковий та філософський світогляди та адекватно оцінювати прояви кожного з них;
- безперервно розвивати свій кругозір та виробляти елементи філософського, узагальнюючого погляду на дійсність;
- бачити за зовнішніми проявами явищ природної чи соціальної дійсності їх внутрішню сутність, реалізацію прихованих до певного часу тенденцій;
- розглядати релігію як складову частину культури, в її зв'язку та взаємодії з іншими сферами життя і діяльності людини.

1.4. Форма підсумкового контролю: залік.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 24 години / 0,8 кредиту ECTS.

1.5. Програмні компетентності.

Програмні компетентності, які формуються при вивченні навчальної дисципліни:		
Інтегральна компетентність		Здатність розв'язувати спеціалізовані задачі та вирішувати практичні проблеми під час професійної діяльності у галузі транспорту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів вивчення елементів транспортної системи і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.
Загальні компетентності(ЗК)	ЗК-01	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу
	ЗК-03	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності
	ЗК-04	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово
	ЗК-06	Здатність до адаптації та дії в новій ситуації
	ЗК-08	Здатність працювати в команді
Фахові компетентності (ФК)	ФК-7	Навички роботи з нормативними документами, довідковою літературою та іншими джерелами інформації, які регламентують діяльність авіаційного транспорту

2. Короткий опис змісту навчальної дисципліни

ТЕМА № 1. Історія релігій, типи вірувань.

Поняття національно-державної (етнічної)релігії. Релігії перших цивілізацій – Єгипту, Месопотамії, Інду. Релігія Стародавнього Китаю: культ Шан-ді, культ Неба, даосизм. Релігії Стародавньої Греції та Риму. Іудаїзм – релігія єврейського народу.

ТЕМА № 2. Сучасні релігії світу.

Виникнення буддизму. Буддійське віровчення і культ. Основні ідеї та напрямки буддизму. Особливості релігійних форм буддизму. Суспільно-історичні умови виникнення християнства. Ідейні попередники

християнства. Боротьба за утвердження християнського віровчення і культу. Поділ християнських церков. Православ'я. Католицизм. Протестантизм. Виникнення ісламу. Особливості віровчення і культу Іслама. Основні напрямки в Ісламі.

ТЕМА № 3. Релігійні конфесії та напрямки в Україні.

Дохристиянські вірування українського народу. Особливості християнства в Київській Русі. Українська православна церква. Українська автокефальна церква. Українська греко-католицька церква. Православні церкви в Україні в контексті між церковного конфлікту.

3. Рекомендована література (основна, допоміжна), інформаційні ресурси в Інтернеті

Основна

1. Під редакцією Бублика С.А. Релігієзнавство Навчальний посібник Київ, 2000.
2. Арутюнов В.Х. Релігієзнавство Підручник Київ 2001.
3. Під редакцією Колодного А. Академічне релігієзнавство. Підручник Київ, 2000.
4. Дулуман Є.К. Релігія як соціально-історичний феномен. – К. 2000.
5. Калінін Ю.А. Харьковщенко Є.А. Релігієзнавство: Підручник.- К. 2002.
6. Академічне релігієзнавство. Під редакцією А. Колодного. – К. 2000.
7. Лубський В.І., Теремко В.І., Лубська М.В. Релігієзнавство. – К. 2007.
8. Лубський В.І. Релігієзнавство Підручник. Київ, 2003.
9. Братенші В.Д. Релігієзнавство Навчальний посібник Кременчук, КЛК 2011.

Допоміжна

10. Братенші В.Д. Основи філософських знань; Навчальний посібник; Кременчук; 2009.

Інформаційні ресурси Інтернет

13. Електронна бібліотека “psylib” (психологія, філософія, релігія,

культурологія, методологія та ін.) <http://www.psylib.kiev.ua>

14. Сайт видавництва “Свічадо” (Історія релігії, переклади Отців Церкви, християнська художня література, богословська та богослужбова література, філософія, психологія, етика та ін.) <http://www.svichado.com>

15. Інтернет-версія культурологічного часопису “І” <http://www.ji.lviv.ua/index.ht>

16. Електронна бібліотека сайту Інституту філософії РАН <http://www.philosophy.ru>

4. Засоби оцінювання здобувачів вищої освіти **Перелік питань, що виносяться на підсумковий контроль**

- 1 Що вивчає релігієзнавство?
- 2 В чому полягає сутність богословсько-теологічного підходу до пояснення релігії?
- 3 В чому відмінність філософського підходу до релігії?
- 4 Особливості наукового методу пізнання релігії.
- 5 Що ви знаєте про соціологію та її класиків?
- 6 Психологія релігії про природу релігійного феномену.
- 7 Які особливості релігійної віри?
- 8 Релігійна свідомість: відношення раціональної та емоційно-вольової сторін.
- 9 Релігійний культ: зміст і функції.
- 10 Які типи релігійних організацій Ви знаєте?
- 11 Релігія як соціальний стабілізатор. Назвати функції релігії.
- 12 Релігія як фактор соціальних змін.
- 13 Гуманістична і авторитарна тенденції в релігіях.
- 14 Що Ви знаєте про походження релігій?
- 15 Дайте характеристику родоплемінним релігіям.
- 16 Що ви можете сказати про поняття “національно-державна” релігія ?
- 17 Розкажіть про індуїзм – ведучу релігію Стародавнього Китаю.
- 18 Дайте характеристику релігії Стародавнього Китаю.
- 19 Що Ви знаєте про релігії античного світу?
- 20 Розкажіть про релігію єврейського народу – іудаїзм.
- 21 Що Ви знаєте про буддизм, його віровчення і культ?
- 22 Що Ви знаєте про виникнення та еволюцію християнства.

- 23 Назвіть християнські джерела про походження Ісуса Христа.
- 24 Назвіть ідейні джерела християнства.
- 25 Християнство та іудаїзм. Який існує зв'язок між ними?
- 26 Соціокультурні чинники виникнення християнства.
- 27 Православ'я: віровчення і культ.
- 28 Католицизм: особливості віровчення і культу.
- 29 Протестантизм: виникнення, особливості віровчення і культу.
- 30 Назвіть основні напрямки протестантизму.
- 31 Іслам: особливості віровчення і культу.
- 32 Назвіть основні напрямки в ісламі.
- 33 Іслам як основа релігійної і соціокультурної спільності народів.
- 34 Які нетрадиційні релігії Ви знаєте?
- 35 Назвіть основні напрямки релігійної філософії?
- 36 Що Ви знаєте про буддійську філософію?
- 37 Що Ви знаєте про православну філософію?
- 38 Що ви знаєте про католицьку філософію?
- 39 Що ви знаєте про протестантську філософію?
- 40 Що ви знаєте про мусульманську філософію?
- 41 Що ви можете сказати про релігії в Україні?
- 42 Розкажіть про дохристиянські віровчення предків українського народу?
- 43 Дайте загальну характеристику сучасному стану релігії в Україні.
- 44 Як йшов процес формування уявлень про свободу совісті?
- 45 Чи знайомі Ви з законодавством про релігійні організації?